7/7677

T.C.
BAŞBAKANLIK
Dış Ticaret Müsteşarlığı

Sayı : B.02.1.DTM.0.03.07.01

Konu : Soru Önergesi Hk.

25.07.05 35861

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 13/07/2005 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/7677-13058/36911 sayılı yazıları.

İlgide kayıtlı yazıları konusu İzmir Milletvekili Sayın Hakkı ÜLKÜ'nün pirinç ithalatı ve pirinç ithalatında açılan tarife kontenjanlarının tahsisine ilişkin olarak Başbakanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'a tevcih ettiği (7/7677) esas numaralı yazılı soru önergesi incelenmiş olup, söz konusu soru önergesine cevaben hazırlanan not yazımız ekinde sunulmaktadır.

Bilgilerine saygılarımla arz ederim.

Kürşad TÜZMEN
Devlet Bakanı

EKLER:
1: Pirinç İthalatı ve Pirinç İthalatında Açılan Tarife Kontenjanlarının Tahsisinelişkin 7/7677 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesi Hakkında Not (3 Sayfa)

DTM İthalat Genel Müdürlüğü
İnönü Bulvarı No:36 Emek 06100 ANKARA
Telefon: (0 312) 204 78 29 Faks: (0 312) 212 87 65
e-posta: ith@dtm.gov.tr Elektronik Ağ: www.dtm.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için irtibat : Gökhan BAYAR Daire Başkanı

7/7677

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : Hakkı ÜLKÜ
İzmir Milletvekili
Önerge No : 7/7677

SORU:

Ülkemizde yapılan pirinç ithalat kontenjan hakkının, büyük bir bölümünün İstanbul, Ankara, Kayseri gibi illerde faaliyet gösteren büyük firmalar ya da çeltik fabrikalarınca kullanıldığı, İzmir ve bölgesine çok küçük bir pay ayrıldığı Egeli girişimcilerimiz tarafından iddia edilmektedir.

Bu iddialar ışığında 18/5/2005 tarihinde TBMM Başkanlığı'na sunduğum soru önergesine, Tarım ve Köyişleri Bakanı Sayın Mehdi Eker'in 23/6/2005 tarihinde verdiği cevapta "pirinç ithalatı yapan firmalara dağıtımının Dış Ticaret Müsteşarlığınca belirlenen kriterlere göre yine Müsteşarlık tarafından yapıldığı" ifade edilmiştir.

Bu bilgilere göre, T.C. Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın görev alanına giren konu ile ilgili olarak;

1. Ülkemizin yaptığı pirinç ithalatına herhangi bir sınırlama yapılmakta mıdır? Yapılıyorsa hangi makam eliyle, hangi gerekçelerle sınırlama yapılmaktadır?
2. Ülkemizin yaptığı pirinç ithalatı konusunda ithalatçı firmalara lisans verilirken hangi kriterlere dikkat edilmektedir?
3. Pirinç ithalatında bölgeler arasında farklılık yaratmamak için uyguladığınız herhangi bir yöntem ya da kriter var mıdır?
4. 2004 yılında ülkemizin yaptığı pirinç ithalatının oranı nedir? Bu ithalatın bölgelerimize ve üç büyük kentimize (Ankara, İstanbul, İzmir) göre oranları nelerdir?
5. Pirinç ithalatıyla ilgili olarak bölgeler arasında ortaya çıkan eşitsizlikleri gidermek için firmalara verilen ithalat lisanslarının tekrar düzenlenmesi veya bu yönde kriterler getirilmesi için herhangi bir çalışma yapmakta mısınız?

CEVAP:

İthalat Rejimi Kararı çerçevesinde, 1006.10 Gümrük Tarife Pozisyonlu (G.T.P.) çeltikte %34, 1006.20 G.T.P.'li kahverengi pirinçte %36, 1006.30,40 G.T.P.'li pirinçte ise %45 oranında gümrük vergisi uygulanmakta olup, söz konusu ürünler, Dış Ticarette Standardizasyon (2005/5) Tebliği uyarınca, ithalattan önce ve serbest dolaşıma giriş aşamasında insan ve bitki sağlığı ve güvenliği yönünden Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın kontrolüne tabidir. Söz konusu kontrol anılan Bakanlıkça düzenlenen kontrol belgesi ile sağlanmaktadır.

7/7677

İthalat Rejimi Kararı çerçevesinde, tespit edilen gümrük vergilerinin ödenmesi ve ilgili mevzuat hükümlerinde belirlenen diğer şartların yerine getirilmesi kaydıyla, çeltik ve pirinç ithalatı için Dış Ticaret Müsteşarlığı'ndan izin alınmasına gerek bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, ikili anlaşmalar çerçevesinde, 1006.30 G.T.P.'li pirinç ithalatında açılan Avrupa Birliği menşeli 28.000 tonluk tarife kontenjanı ile Makedonya menşeli 8.000 tonluk tarife kontenjanının dağıtım usul ve esasları; 30/10/2004 tarihli ve 25628 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Avrupa Topluluğu Menşeli Bazı Tarım Ürünleri İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanmasına İlişkin Tebliğ" ve "Makedonya Cumhuriyeti Menşeli Bazı Tarım Ürünleri İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanmasına İlişkin Tebliğ" ile tespit edilmiştir. Söz konusu Tebliğlerin 1 inci maddelerinde ise bahse konu tarife kontenjanlarının, öncelikle bu ürünleri üreten veya üretimde hammadde olarak kullanan sanayicilere olmak üzere, başvuruda bulunanlara tahsis edileceği hükmü yer almaktadır.

2005 yılında bir önceki yıla göre yaklaşık %107 oranında bir artışla 363'den 751 adete yükselen pirince ilişkin başvuruların değerlendirilmesi aşamasında; söz konusu 751 firmadan 376 adetinin dağıtımda baz olarak alınan yıllarda pirinç ithalatı ya da üretimi yapmadığı, dağıtım kriteri olarak kullanılmamakla birlikte 252 adet firmanın ise son üç yılda hiç vergi ödemediği ve bu firmaların büyük bir kısmının petrol, nakliyat, inşaat, kuyumculuk gibi gıda sektörünün dışındaki konularla iştigal ettikleri tespit edilmiştir.

Bu kapsamda, 8/6/2004 tarihli ve 25486 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "İthalatta Kota ve Tarife Kontenjanı İdaresi Yönetmeliği"nde belirtilen "kota ve tarife kontenjanı dağıtım yöntemleri" çerçevesinde, 1006.30 gümrük tarife pozisyonlu pirinç ithalatında Avrupa Birliği için açılan 28.000 tonluk tarife kontenjanı ile Makedonya için açılan 8.000 tonluk tarife kontenjanının,

- %2'si; başvuran tüm firmalara eşit olarak,
- %45'i; firmaların 2003-2004 yıllarında 1006.30 gümrük tarife pozisyonlu pirinç ithalat performanslarına göre,
- %48'i; ticaret ve/veya sanayi odalarınca düzenlenen belgelerde belirtilen firmaların 2002-2003 yılları pirinç üretim ve/veya tüketim performansları esas alınarak,
- %5'i de; firmaların ticaret ve/veya sanayi odalarınca onaylı kapasite raporlarında belirtilen paketleme kapasitelerine göre,

dağıtılmıştır.

Yukarıda değinilen hususlar çerçevesinde, pirinç ithalatında açılan Avrupa Birliği menşeli 28.000 tonluk tarife kontenjanı ile Makedonya menşeli 8.000 tonluk tarife kontenjanının tahsisinde, Dış Ticaret Müsteşarlığınca sadece resmi istatistik ve belgelere dayalı işlem gerçekleştirilmiş olup başvuru yapan firmaların yerleşik olduğu il ya da bölgeye göre tahsis yapılmamıştır.

7/7627

Diğer taraftan, arz açığımız bulunan pirinçte, arz açığının kontrollü bir şekilde sağlanması, yerli çeltik üretiminin ithalattan zarar görmesine meydan verilmemesi ve Toprak Mahsulleri Ofisi'nin stok ve finansman sorunları ile karşılaşmasının önüne geçilebilmesi amacıyla, 27/8/2004 tarihli ve 25566 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, 2004/7756 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki "Bazı Çeltik ve Pirinç Türlerinin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar" ile çeltik ekim iznine sahip üreticilerden veya söz konusu üreticilerin ortağı olduğu kooperatif veya birliklerden çeltik alımı yapan ve bu hususu Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü'nden (TMO) alınan yazıyla belgeleyenler ile Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü'nden çeltik veya pirinç alımı yapanların faydalanabileceği, 300.000 tonluk pirinç veya karşılığı çeltik veya kahverengi pirinç için tarife kontenjanı açılmıştır.

Aynı konuya ilişkin olarak 8/9/2004 tarihli ve 25577 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tebliğ hükümleri uyarınca, söz konusu tarife kontenjanı, başvuruda bulunan tüm firmalara, yerli üreticiden veya söz konusu üreticilerin ortağı olduğu kooperatif veya birliklerden veya TMO'dan yaptıkları çeltik veya pirinç alımları oranında dağıtılmıştır. Bu oranlar üreticiden alınan her 1.000 kg çeltik için; 1.000 Kg çeltik veya 800 Kg kahverengi pirinç veya 600 Kg pirincin tarife kontenjanı kapsamında ithal edilebilmesidir. Marmara bölgesinden çeltik alınması halinde ise söz konusu miktarların %70'i tahsis edilmiştir. Bu çerçevede, 208.000 tonluk pirinç veya karşılığı çeltik veya kahverengi pirinç için ithal lisansı düzenlenmiştir.

Bu uygulama neticesinde, arz açığı bulunan ve yurt içi talebin yaklaşık yarısının ithalatla karşılandığı pirinçte; ithalatın yerli üretime zarar vermeden kontrollü bir şekilde yapılması ve TMO'nun yanı sıra sanayici ve tüccarın da üreticiden yerli ürün alması sağlanmıştır. Böylelikle çeltik ve pirinçte geçmiş yıllarda TMO tarafından yaşanmış stok ve finansman sorunlarının önüne geçilmiş ve yerli ürünün pazarlama sorunu çözülmüştür.

Diğer taraftan, 2004 yılında, 103.887 ton pirinç, 26.177 ton kahverengi pirinç ve 35.432 ton çeltik ithalatı yapılmıştır. Dış ticaret istatistiklerinde, ithalatın yapıldığı gümrük kapısına göre bir tasnif bulunmakla birlikte, ithal edilen ürünün hangi bölge veya şehirde tüketime sunulduğuna dair herhangi bir tasnif yapılmadığından söz konusu ithalatın illere göre oranları tespit edilememektedir.

Yukarıda değinilen hususlar çerçevesinde, pirinç ithalatında açılan tarife kontenjanlarının dağıtımında, firmaların yerleşik olduğu illere veya bölgelere göre tahsis yapılmadığı dikkate alınarak, bu yönde bir kriterin getirilmesi ve verilen ithal lisanslarının tekrar düzenlenmesi mümkün bulunmamaktadır.